

КОМПЛЕКТУВАННЯ ВИСОКОПРОДУКТИВНОГО МОЛОЧНОГО СТАДА З ВИКОРИСТАННЯМ ГОЛШТИНІВ

Р.Є.МИКИТАС – к. с.-г. н., доцент,

В.В.ДЕМЧУК – здобувач, Херсонський ДАУ

На сучасному етапі розвитку молочного скотарства необхідно приділяти значну увагу використанню нових технологій, підвищенню рівня годівлі корів, відтворенню стада та селекційно-племінній роботі. На цій основі гарантується успішна реалізація генетичного потенціалу продуктивності тварин, зниження собівартості продукції та скорочення затрат праці.

Прискорення генетичного прогресу в молочному скотарстві пов'язано перш за все з використовуваним генофондом, з розведенням за лініями цінних генотипів, які добре пристосовані до умов промислової технології.

Досвід кращих господарств України показує, що генетичний потенціал місцевих порід обмежується 4-5 тисячами кг молока за рік, а тому вибір породи з високими генетичними можливостями має вирішальне значення.

Комплектуючи високопродуктивне стадо, треба враховувати відповідність тварин вимогам бажаного типу. Крім цього необхідно використовувати тварин підготовлених, придатних до інтенсивної технології.

Найбільш технологічною і високопродуктивною в світі є голштинська порода, генетично консолідована, яку створили селекціонери США і Канади. На Україні ця порода набуває все більшого поширення.

Середня жива маса дорослих корів складає 650-700 кг. Корови мають оптимальні параметри вим'я, добре пристосовані до промислової технології утримання.

Тварини голштинської породи здатні пристосовуватись до різних кліматичних умов, відрізняються високою оплатою кормів продукцією.

Багато світових рекордів за надоями, виходом молочного жиру та довічною продуктивністю належить голштинській породі.

В АТЗТ "Агро-Союз" на Дніпропетровщині за 1999 рік від корів голштинської породи надано 8851 кг молока, в той час як від червоних степових, в тих же умовах – 3402 кг.

Економічні показники переконливо свідчать про переваги голштинів (табл. 1).

Таблиця 1 – Економічні показники різних порід

Порода	Продуктивність кг/1 гол	Витрати на 1 голову, за рік				Витрати на 1 ц молока				Собівартість молока,
		Людино-годин	Корм. одиниць	Електроенергії, кВт год. на рік	Води, м ³	Людино-годин	Корм. Одиниць	Електроенергії, кВт год. на рік	Води, м ³	
Червона степова	3402	126	36	510	41	3,59	1,06	15	1,2	61
Голштинська	8851	102	67	503	89	1,61	0,75	5,7	1	52

В ПОК “Зоря” Білозерського району Херсонської області, щороку отримують високі надії від голштинізованої худоби. Так, за 2000 рік від 1400 корів основного стада надоєно 4479 кг молока жирністю 3,8% і кількістю молочного жиру 170 кг на корову, в тому числі від голштинізованих тварин всіх генотипів отримано 4513 кг молока жирністю 3,74% і кількістю молочного жиру – 171 кг.

Зараз у світовій практиці найбільш визнані голштини канадської селекції, які поєднують найвищу продуктивність з відмінним типом тілобудови. У Канаді весь час працюють над вдосконаленням племінних якостей худоби. Так, за останні 5 років середньорічне підвищення продуктивності голштинів склало близько 200 кг молока при високому вмісті жиру та білку.

Для українських селекціонерів канадські голштини представляють особливий інтерес тому, що вони відповідають тим вимогам, які у нас пред’являються до молочної худоби: це здатність максимально споживати грубі корми, міцність конституції, добре пристосоване вим’я для машинного доїння та довголіття.

Крім цього, канадські голштини по ветеринарному стану перевершують аналогічні показники будь-яких інших голштинів у світі. У Канаді благополучний стан по ящуру, туберкульозу і бруцельозу.

Голштини в цій країні складають 95% молочної худоби.

Створення стада інтенсивного молочного типу повинно вестись шляхом поглинального схрещування червоної степової породи голштинськими плідниками.

Мета поглинального схрещування – це повне поглинання поліпшованої породи поліпшуючою, тобто помісних маток з кожним наступним поколінням осіменяють спермою чистопородних бугаїв-плідників поліпшуючої породи.

У результаті такого схрещування поліпшені помісні тварини четвертого і п'ятого покоління, набувають якостей поліпшуючої (голштинської) породи і вважаються чистопородними.

Для схрещування доцільно використовувати канадських плідників, які відомі у всьому світі тим, що вони передають своїм нащадкам вигідне сполучення високої молочної продуктивності і типу.

Тим більше, що канадська система оцінки бугаїв-плідників найбільш досконала. За цією системою оцінку ведуть не тільки за основними показниками такими як молочна продуктивність, тип, а й враховують додаткові риси: швидкість молоковіддачі та легкість отелення. Канадські бугаї-плідники передають своїм нащадкам високу молочну продуктивність – 8-10 тис. кг молока за лактацію з вмістом жиру 3,7-4,0%, міцність конституції, бездоганне вим'я і довговічність.

Але треба мати на увазі, що при використанні поглинального схрещування вирощування помісного молодняка в незадовільних умовах призведе до різкого зниження ефективності цього методу: з кожним наступним поколінням погіршується конституція, тварини погано пристосовуються до місцевих умов, у них знижуються відтворні функції.

У зв'язку з цим та виходячи з реальних умов, що створилися в господарствах України, зокрема низької забезпеченості тварин кормами, ряд вчених (Д.Т. Вінничук, В.О. Пабат, 1996) рекомендують вести відтворення стада з використанням не чистопородних голштинських плідників, а $\frac{3}{4}$ кровних, отриманих від заказних спаровувань. У цьому варіанті використовуються плідники отримані від напівкровних маток і чистопородних голштинських бугаїв. Використання таких плідників, на думку авторів, буде сприяти отриманню більш сталого селекційного прогресу в голштинізованих стадах. Слід також враховувати, що ступінь реалізації генетичного потенціалу в значній мірі залежить від рівня годівлі. Тому в несприятливих умовах використання голштинської худоби дає менший генетичний і економічний ефект.

Комплектуючи високопродуктивне молочне стадо та визначаючи породу для поліпшення місцевих порід, необхідно враховувати бажаний тип худоби, хороші технологічні якості та пристосованість до конкретних кліматичних умов.

Крім цього, найбільшу віддачу можна чекати від використання порід зарубіжної селекції в тому випадку, коли будуть створені комфортні умови утримання та повноцінна годівля тварин.